

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum

27 juni 2023

Onze Referentie

Min-BuZa.2023.361

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij

3 juli 2023

nota

Actualisering van de procedure voor de voordracht van kandidaten voor benoeming bij Europese rechterlijke colleges

Aanleiding

Toezenen aan de Eerste en de Tweede Kamer van de geactualiseerde procedure voor de voordracht van kandidaten voor benoeming bij Europese rechterlijke colleges (EHRM, EU-Hof en EU-Gerecht). Dit document staat op de agenda van de MR van 30 juni.

Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met bijgaande brief voor beide Kamers (bijlage 1)

Kernpunten

- U bent akkoord gegaan met een actualisering van de procedureafspraken voor de voordracht van kandidaten voor benoeming bij Europese rechterlijke colleges (bijlage 2). De minister voor Rechtsbescherming, die hiervoor mede verantwoordelijk is, is ook akkoord gegaan.
- Op 30 juni ligt het stuk voor in de MR. Als de MR het voorstel aanvaardt, kan het Parlement geïnformeerd worden. Op die manier worden de afspraken ook bekendgemaakt.
- Idealiter wordt het Parlement nog vóór het reces geïnformeerd. Dit met het oog op de voordracht van een kandidaat voor rechter in het EU-Hof, die uiterlijk 30 november 2023 gedaan moet worden. Het is de bedoeling dat de nieuwe procedureafspraken voor die voordracht worden gebruikt.
- In de brief wordt toegelicht wat de belangrijkste wijzigingen zijn ten opzichte van de oude procedure.

Bijlagen

1. Concept Kamerbrief
2. Akkoord minister op procedureafspraken

TER BESLISSING

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Onze referentie

Min-BuZa.2023.15546-22

Plandatum/Deadline

Kamer

22 juni 2023

Bijlage(n)

3

nota

Procedureafspraken voordracht Europese rechterlijke colleges

Aanleiding

Actualisering van de procedure voor de voordracht van kandidaten voor benoeming bij Europese rechterlijke colleges (EHRM, EU-Hof en EU-Gerecht). Dit mede met het oog op de voordracht van een kandidaat voor rechter in het EU-Hof, die uiterlijk 30 november 2023 gedaan moet worden.

Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met bijgaande procedureafspraken (bijlage 1) en agendering in de MR.

Kernpunten

- U bent samen met de Minister voor Rechtsbescherming verantwoordelijk voor de voordrachten van rechters in de Europese rechterlijke colleges.
- De huidige procedure om tot een voordracht te komen is vastgelegd in afspraken tussen de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister van Justitie op 20 maart 2000 (bijlage 2).
- Ervaring leert dat deze afspraken gedateerd zijn en niet meer goed aansluiten bij de huidige praktijk.
- Voor EU-voordrachten zijn de belangrijkste wijzigingen 1) vastlegging van regels voor herbenoeming van rechters en 2) aansluiting van de nationale procedure bij de gewijzigde Brusselse procedure, waarin het 'artikel 255-comité' de lidstaten advies geeft over de geschiktheid van de kandidaten.
- Voor EVRM-voordrachten zijn de belangrijkste wijzigingen 1) uitbreiding van de aanbevelingscommissie met de voorzitter van het College voor de Rechten van de Mens, 2) een meer expliciete rol van het criterium gender in de procedure, en 3) verwerking van de rol van het Panel van het Comité van Ministers van de Raad van Europa. Dit panel bestond nog niet toen de huidige procedureafspraken werden gemaakt.
- In de kern blijft de procedure hetzelfde: een publieke werving, een onafhankelijke aanbevelingscommissie en een aanbeveling op grond waarvan de Ministerraad c.q. Rijksministerraad een voordracht doet aan de betreffende Europese organisatie.

- De nieuwe procedureafspraken moeten worden geaccordeerd door de MR (bijlage 3). Daarna zullen de afspraken bekend worden gemaakt door middel van toezending aan de Tweede Kamer.
- BZ en JenV willen de nieuwe procedureafspraken op korte termijn gebruiken voor de voordracht van de nieuwe Nederlandse rechter in het EU-Hof. Nederland is door de EU verzocht om uiterlijk 30 november 2023 een kandidaat voor te dragen.
- Het stuk is volledig afgestemd met JenV, en is aan de orde geweest in het IDO mensenrechten en de ICER-H.

Toelichting

BZ en JenV zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de voordracht van kandidaten ter benoeming in Europese rechterlijke colleges. Het gaat hierbij om het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (het EHRM), het Hof van Justitie van de Europese Unie (het EU-Hof) en het Gerecht van de Europese Unie (het EU-Gerecht). In de huidige bevoegdheidsverdeling binnen JenV valt dit onderwerp onder de bevoegdheid van de Minister voor Rechtsbescherming.

De voordracht van kandidaat-rechters bij het EHRM is gebaseerd op artikel 22 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (het EVRM). Daarbij is voorzien in een voordracht van drie kandidaten, waaruit de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa een nieuwe rechter kiest. De Parlementaire Assemblee verlangt een voordracht in alfabetische volgorde en stelt de eis dat de voordracht uit tenminste één man en één vrouw bestaat. Op grond van artikel 23 EVRM geschiedt verkiezing voor een termijn van negen jaar en de gekozen rechter is na deze termijn niet herkiesbaar. De termijn van de huidige Nederlandse rechter in het EHRM verloopt in april 2026.

De voordracht van kandidaat-rechters en kandidaat-advocaten-generaal bij het EU-Hof en van kandidaat-rechters bij het EU-Gerecht is gebaseerd op resp. artikel 253 en artikel 254 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (het VWEU). Rechters en advocaten-generaal worden benoemd in onderlinge overeenstemming door de regeringen van de EU-lidstaten, na raadpleging van het comité bedoeld in artikel 255 VWEU. De praktijk is dat een positief advies van dit comité ten aanzien van de kandidaat vereist is alvorens de voorgedragen kandidaat benoemd kan worden. Benoeming vindt plaats voor een periode van zes jaar; herbenoeming is mogelijk. De eerstvolgende voordracht voor een Nederlandse rechter in het EU-Hof zal dit najaar moeten worden gedaan.

De huidige procedureafspraken dateren uit 2000. Inmiddels zijn er wijzigingen doorgevoerd in de procedures op Europees niveau en zijn er ervaringen opgedaan met recente benoemingen. In dat licht bestaat binnen JenV en BZ de wens om de huidige procedureafspraken te actualiseren.

Belangrijke wijzigingen:

- twee aparte hoofdstukken voor het EU-Hof en het EVRM, gelet op de substantieel verschillende vereisten en procedures;
- een regeling voor vervanging van leden van de aanbevelingscommissie waar nodig;

- in de aanbevelingscommissie voor de rechter in het EHRM zal de voorzitter van het College voor de Rechten van de Mens plaatsnemen;
- het expert-panel van het Comité van Ministers van de Raad van Europa dat de lidstaten vertrouwelijk adviseert over de kwaliteit van hun voordrachten (en dat ten tijde van de vorige procedure nog niet bestond) heeft een plaats gekregen in de procedure.
- aansluiting van de procedure voor het EU-Hof en EU-Gerecht op het Brusselse vervolgtraject bij het artikel 255 comité;
- introductie van criteria voor herbenoeming van rechters in het EU-Hof, op basis van de bestaande praktijk;
- in de toelichting wordt aandacht gevraagd voor leeftijd en gender van de kandidaten, mede in het licht van de eisen die aan de voordracht worden gesteld door de Raad van Europa en de EU.

Bijlagen

1. Herziene procedureafspraken met betrekking tot de 'Procedure voor de voordracht van kandidaten voor benoeming in Europese rechterlijke colleges'.
2. Geldende procedureafspraken zoals vastgesteld door de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister van Justitie op 20 maart 2000.
3. Aanbiedingsformulier voor de Ministerraad.